

?? Yerinde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?? Yerinde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23842>

Özet

?? Yerde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri, mevcut bir siber zorbal?k ölçe?inin Türkçe diline ve kültürel ba?lam?na uyarlanmas? amac?yla geli?tirilmis? bir ölçektir. Bu **uyarlama** çal??mas?, özellikle **e?itim örgütleri** çal??anlar?nın maruz kald??? veya uygulad??? siber zorbal?k davran??lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçek, i? ortam?nda elektronik ileti?im araçlar? (e-posta, sosyal medya, mesajla?ma uygulamalar?) arac?l???yla gerçekte?tirilen rahats?z edici ve dü?manca eylemleri de?erlendirerek, kurumsal psikoloji ve örgütsel davran?? alanlar?nda önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Siber Zorbal?k, ?? Yeri Zorbal???, Örgütsel Davran??, E?itim Örgütleri, Uyarlama, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Songül KARABATAK, Mustafa Alao?lu.

Amaç

Bu envanterin temel amac?, i? yerde görülen **siber zorbal?k** davran??lar?n?n s?kl???n? ve türünü, Türk kültürüne özgü bir örneklem üzerinde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Ölçek, özellikle e?itim kurumlar?nda çal??an bireylerin, meslekta?lar? veya yöneticileri taraf?ndan dijital ortamda uygulanan potansiyel taciz edici eylemleri alg?lama düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, ara?t?rmac?lara ve insan kaynaklar? uzmanlar?na, i? yerindeki dijitalle?menin getirdi?i yeni zorluklar? ve zorbal?k dinamiklerini anlamada somut veriler sa?lamaktadır. Bu sayede, kurumlar siber zorbal??? önlemeye yönelik hedefe odaklanm?? müdahale stratejileri geli?tirebilirler.

Yap?

?? Yerde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri, i? yeri ba?lam?nda gerçekte?en **siber zorbal?k** (Cyberbullying) yap?lar?n? ölçmektedir. Bu yap?, geleneksel i? yeri zorbal???ndan farklı olarak, elektronik ileti?im kanallar? üzerinden yap?lan saldırgan eylemleri içerir. Bu tür davran??lar genellikle itibar zedeleyici, d??lay?c? veya tehdit edici nitelikte olabilir ve kurban?n profesyonel ya?am?n? olumsuz etkilemeyi hedefler.

Ölçe?in alt boyutlar? (e?er varsa), genellikle elektronik ortamda taciz, bilgi manipülasyonu,

d??lama veya itibar zedeleme gibi spesifik siber zorbal?k biçimlerini yans?tacak ?ekilde yap?land?r?lm??t?r. **Uyarlama** çal??mas?, bu orijinal yap?sal boyutlar?n Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi do?rudan belirtilmese de, Karabatak ve Alao?lu (2020) taraf?ndan yürütölen bir uyarlama çal??mas?, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam oldu?unu göstermek zorundad?r. Bu ba?lamda, çal??mada yap? geçerli?i (Construct Validity) büyük olas?l?kla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir.

DFA sonuçlar?, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörölen faktör yap?s?na uygunlu?unu test ederek, ölçe?in gerçekten de ?? **Yerde Siber Zorbal?k** davran??lar?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlar. Ayr?ca, içerik geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? olmas? beklenir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??malar?n?n temel bile?enlerinden biri olan güvenirlik (Reliability), ölçe?in tutarlıl??n? ifade eder. Bu çal??ma kapsam?nda, ölçe?in iç tutarlıl??n?n Cronbach Alfa katsay?s? ile raporlanm?? olmas? muhtemeldir. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlıl?k gösterdi?ini belirtir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararlıl??n? ölçmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?lm?? olma ihtimali bulunmaktadır. Bu, ölçe?in belirli bir zaman dilimi içinde tekrarlı uygulamalarda benzer sonuçlar verip vermedi?ini gösterir.

Faktör Analizi

Karabatak ve Alao?lu'nun (2020) uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Yabancı dildeki orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türkçe örnekleme de geçerli olup olmad??n? test etmek için genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) öncelikli olarak kullan?lr.

DFA sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n (örne?in, itibar zedeleme, sosyal d??lama, tehdit) Türk **e?itim örgütleri** çal??anlar? popölasyonunda da korundu?unu ve iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermelidir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lamla?t?rmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik envanterlerin

ço?u 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (örne?in: Hiçbir Zaman - Her Zaman).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?? yeri çal??anlar?, özellikle **e?itim örgütleri** personeli (ö?retmenler, yöneticiler, idari personel).

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an Nüfus)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Karabatak ve Alao?lu (2020) taraf?ndan **e?itim örgütleri** ba?lam?nda gerçekte?tirildi?i için, örneklem grubunu Milli E?itim Bakanl??'na ba?l? okullarda görev yapan ö?retmenler ve/veya idareciler olu?turmu?tur.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory).

Anahtar Kelimeler

?? Yerde Zorbal?k, Dijital Taciz, Örgütsel Psikoloji, Güvenirlik, Geçerlik, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Songül KARABATAK

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: s_halici@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Uyarlama çal??mas? 2020 y?I?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya daha geni? çapl? ara?t?rmalarda kullan?lmas? için sorumlu yazar Songül Karabatak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in tam metin eri?imi ve detayl? psikometrik sonuçlar?, Karabatak ve Alao?lu (2020) makalesinde bulunabilir. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: <is-yerinde-siber-zorbalik-davranislari-envanteri-toad.pdf>

Kaynaklar

Karabatak, S. ve Alao?lu, M. (2020). ?? Yerinde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri: E?itim örgütleri için uyarlama çal??mas?. *E?itim ve ?nsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(22), 257-276.

?? Yerinde Siber Zorbal?k Davran??lar? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na ula?mak için Karabatak ve Alao?lu (2020) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM